

ภคชนกาท

ตลอดเวลาเกือบห้าสิบปีที่พระเดชพระคุณหลวงพ่ót่าน
อบรมธรรมปฏิบัติแก่สาธุศิษย์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์นั้น ศิษย์
ของท่านทั้งหลายเหล่านั้นต่างก็ได้รับอานิสงส์มีความสุขความ
เจริญกันไปตามแต่ภาวะฐานะของแต่ละคน ส่วนศิษย์ที่อยู่
ภายในวัดปากน้ำนั้นบ้างก็มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ในเพศสมณะ
ทั้งสายปริยัติและสายปฏิบัติ บ้างก็เป็นอุบาสกอุบาสิกาที่ช่วย
บริหารงานอยู่ในวัดปากน้ำ บางท่านก็เป็นครูสอนสมาธิเจริญ
ภาวนาอยู่ในวัด และบางท่านก็ได้ขยับขยายออกไปสร้าง
สถานที่ปฏิบัติธรรมขึ้นใหม่ ศิษย์คนสำคัญของพระเดชพระ-
คุณหลวงพ่อก็มีอยู่หลายท่านด้วยกัน

ในบรรดาศิษย์คนสำคัญเหล่านั้นมีอยู่สองท่านที่ควรจะกล่าวถึงในที่นี้ เพราะเหตุว่าท่านทั้งสองนี้ต่างก็ได้เป็นหัวหน้าคณะนำพาสาธุชนทั้งหลายสร้างสรรค์งานพระศาสนาสืบสานมโนปณิธานอันยิ่งใหญ่ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดาวดึงส์สำเร็จอย่างงดงาม

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดปากน้ำภาษีเจริญ องค์ปัจจุบันนี้ ท่านเป็นชาวอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ถือกำเนิดเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๔ และได้บวชเณรเมื่ออายุ ๑๔ ปี สมัยที่ท่านยังเป็นสามเณรอยู่นั้น พระเดชพระคุณหลวงพ่อดาวดึงส์ ได้พยากรณ์ว่าท่านจะได้เป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ หลวงพ่อดาวดึงส์จึงได้เตรียมการไว้ให้ท่านเป็นทายาทผู้สืบสานภารกิจที่สำคัญยิ่งสามประการ คือภารกิจด้านการปกครอง หมู่คณะวัดปากน้ำ งานเผยแผ่วิชชาธรรมกาย และงานบริหารการคณะสงฆ์ไทย

ด้วยความมีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล ท่านจึงได้ส่งพระมหาช่วง วรปุญฺโญ ในครั้งนั้นไปจำพรรษาที่วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เพื่อศึกษาภาษาบาลีให้จบเปรียญธรรม ๙

ประโยค และเพื่อเรียนรู้งานการคณะสงฆ์จากสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชฯ (ปลด กิตฺติโสภโณ) เมื่อครั้งยังเป็นสมเด็จพระสังฆนายกและเป็นเจ้าอาวาสวัดเบญจมบพิตรฯ ในสมัยนั้น

การได้ไปอยู่จำพรรษา ณ วัดเบญจมบพิตรฯ นี้เอง ที่เป็นโอกาสอันดียิ่งของพระมหาช่วง ที่ได้มีโอกาสรับการถ่ายทอดคุณธรรม ได้เรียนรู้การบริหารงานคณะสงฆ์จากพระมหาเถระ ผู้ที่ต่อมาได้เป็นประมุขแห่งสงฆ์ทั้งประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสที่ท่านได้ยากอย่างยิ่ง และพระมหาช่วงในครั้งนั้นก็ได้ปล่อยโอกาสนั้นให้ล่วงเลยไป ท่านได้ตั้งใจสนองงานอย่างดีเยี่ยม จนได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการสมเด็จพระสังฆนายก เมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๕ ในระหว่างนั้นท่านได้สอนบาลีให้แก่พระเณรที่วัดเบญจมบพิตรฯ พร้อมกับศึกษาบาลีชั้นประโยคแปดที่วัดสามพระยาควบคู่กันไปด้วย พระอาจารย์ผู้สอนบาลีของท่านคือสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธโร) ปราชญ์ทางภาษาบาลีผู้มีลูกศิษย์อยู่ทั่วประเทศ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.๒๔๙๗ ท่านก็สำเร็จเปรียญธรรมเก้าประโยค

การที่ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราชฯ มีครูผู้เลิศถึง ๓ ท่านในเวลาเดียวกันเช่นนี้ ทำให้ท่านได้รับการถ่ายทอดและฝึกฝนคุณธรรม ความรู้ความสามารถ ตลอดจนประสบการณ์จาก

พระมหาเถระทั้งสามรูปนั้นเป็นอย่างดี ประกอบกับพื้นฐานจิตใจอันงดงามของท่านด้วยแล้ว จึงส่งผลให้ท่านเป็นพระมหาเถระที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ความสามารถและศีลาจารวัตรอันงดงาม

เป็นที่กล่าวขานกันทั่วไปว่า ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาเถระผู้มีความเอื้ออาทรต่อทุกๆ คน ไม่ว่าท่านจะมีการกิจมากเพียงใดก็ตาม ท่านก็ยังคอยสอดส่องดูแลความเป็นอยู่ของภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ที่วัดปากน้ำ ให้ได้รับความสะดวกสบาย พอควรแก่ชีวิตของนักสร้างบารมีอยู่เสมอ ความเมตตากรุณาของท่านนั้นเห็นได้ชัดจากการที่ท่านได้บริจาคทรัพย์สร้างโบสถ์ วิหาร โรงพยาบาล โรงเรียน และสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์อื่นๆ ไว้ทั่วประเทศรวมเป็นจำนวนเงินนับพันล้านบาท ผลงานอันยิ่งใหญ่ของท่านที่สมควรกล่าวไว้ในที่นี้ก็คือ งานสร้างวิหารประดิษฐานพระไตรปิฎกจารึกบนแผ่นหินอ่อน และการสร้างหอสมุดพระพุทธศาสนาที่พุทธมณฑล เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ รวมงบประมาณเฉพาะสองโครงการนี้รวมกันเป็นเงินถึง ๔๐๐ ล้านบาท

ในเรื่องการศึกษาของพระภิกษุสามเณรที่วัดปากน้ำนั้น นับตั้งแต่วันที่หลวงพ่อดปากน้ำไปรับท่านกลับมาจากวัด

เบญจมาภิตราฯ หลังจากท่านจบเปรียญธรรมเก้าประโยคแล้ว ท่านได้กลับมาพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดปากน้ำ ตามนโยบายที่หลวงพ่อดปากน้ำมอบหมายเอาไว้ อยู่ต่อมาไม่ช้านานพระภิกษุสามเณรวัดปากน้ำภาชี เจริญก็สามารถสอบได้เปรียญธรรมเก้าประโยคมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบันนี้ จำนวนพระเณรวัดปากน้ำที่ได้เปรียญธรรมเก้าประโยคมีมากติดอันดับอยู่เสมอ ทั้งนี้ก็เพราะความสามารถในการสอนและการบริหารการศึกษาของท่าน นอกจากนั้นท่านยังให้การสนับสนุนการศึกษาของคณะสงฆ์อย่างจริงจัง ด้วยการบริจาคปัจจัยสร้างอาคารเรียน พระปริยัติธรรมไว้ทั่วประเทศ รวมทั้งบริจาคอุปกรณ์การเรียนการสอน และทุนการศึกษาจำนวนมากอยู่เป็นประจำ ในที่สุดท่านจึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นแม่กองบาลีสนามหลวงเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๗ ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาของพระสงฆ์ทั้งประเทศ

นอกจากงานด้านการศึกษาแล้วท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ยังได้รับการยอมรับในด้านการบริหารการปกครองคณะสงฆ์อีกด้วย ดังนั้นท่านจึงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะปกครองคณะสงฆ์ภาคต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๘ เรื่อยมา จนกระทั่งได้เป็นกรรมการมหาเถรสมาคมในปี พ.ศ.๒๕๓๑ และเป็นเจ้าคณะ-

ใหญ่หนเหนือ ปกครองคณะสงฆ์ภาคเหนือทั้ง ๑๖ จังหวัด
เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๘ ซึ่งนับว่าท่านประสบความสำเร็จในการทำ-
งานพระศาสนาจนเป็นที่ยอมรับของสังคมอย่างมาก

ในด้านการเผยแผ่พระศาสนานั้น เป็นที่ทราบกันดีว่า
ชาวต่างชาติ หลายชาติหลายภาษาได้เดินทางมาศึกษาและ
ปฏิบัติธรรมอยู่ที่วัดปากน้ำเสมอๆ บ้างก็เป็นพระภิกษุที่บวช
มาจากต่างประเทศ แล้วเข้ามาพึ่งบารมีท่านเพื่อศึกษาพระ-
พุทธศาสนา ในขณะที่เดียวกันท่านก็ได้เดินทางไปปฏิบัติศาสน-
กิจในต่างประเทศอยู่เนืองๆ ทั้งในเอเชีย ยุโรป และอเมริกา
เฉพาะที่ท่านได้ส่งพระพุทธรูปไปประดิษฐาน ณ อารามต่างๆ
ในต่างประเทศนั้น รวมแล้วไม่ต่ำกว่า ๑๔ ประเทศ และใน
ประเทศเหล่านั้น มีอยู่หลายแห่งที่ท่านได้สร้างเสนาสนะไว้
เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น ร่วมสร้างวัดมงคลเทพ-
มุนี ที่ฟิลาเดลเฟีย สหรัฐอเมริกา สร้างวัดที่พุทธคยา ประเทศ
อินเดีย สร้างวัดจิตตะกอง ที่ประเทศบังคลาเทศ สร้างหอ
วิปัสสนาที่ประเทศสวีเดน เป็นต้น

ที่สำคัญประการหนึ่งคือ ท่านได้เป็นพระอุปชฌาย์ผู้ให้
กำเนิดพระภิกษุสามเณรอยู่เป็นจำนวนมาก ทายาททางธรรม
ของท่านนั้นได้เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนา อยู่ใน
สังคมชนบทมากมายด้วยกัน ไม่เฉพาะลัทธิวัชรวิริกที่ท่านบวช

ให้เท่านั้น แม้พระเถรอื่นๆ ที่ไฝ่ดีสร้างบารมีอย่างจริงจัง ท่านก็ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพราะถือว่าเป็นลูกพระ-
สัณมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน ด้วยเหตุที่เมตตธรรมของท่าน
แผ่กว้างไม่มีประมาณเช่นนี้ ทำให้มีพระภิกษุสามเณรจำนวน
มากมายพากันเป็นศิษย์ของท่าน ศิษย์ของท่านที่เป็นพระมหา
เถระผู้ใหญ่ฝ่ายปริยัติที่มีชื่อเสียงรูปหนึ่งได้แก่ พระเดชพระ-
คุณพระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) เจ้าอาวาสวัดราช-
โอรสาราม ซึ่งในอดีตเคยอยู่ทำงานรับใช้ท่านเจ้าประคุณสม-
เด็จฯ อย่างใกล้ชิด ส่วนลัทธิวิฬาริกที่มีชื่อเสียงของท่านก็มี
อยู่มากเช่นกัน ในจำนวนนั้นก็มีพระราชมานาวาสุนทร (ไชยบุญ
ธมฺมชโย) เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย และพระภาวนาวิริยคุณ
(เผด็จ ทตฺตชีโว) รองเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย รวมอยู่ด้วย

จะเห็นได้ว่าท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นทนายทนายผู้สื-
สานภารกิจสำคัญ ที่หลวงพ่อดปากน้ำปูพื้นฐานไว้ได้อย่างดี
ยิ่งดังผลงานทั้งหลายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เฉพาะผลงาน
ของท่านและหมู่คณะชาววัดปากน้ำนั้น มีมากมายจนยากที่
จะพรรณนาได้หมดสิ้น จนกระทั่งส่งผลให้พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ โปรดพระราชทาน
สถาปนาสมณศักดิ์ให้พระเดชพระคุณท่าน เมื่อครั้งยังเป็น
พระธรรมปัญญาบติ ขึ้นเป็น “สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์”

ในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม พ.ศ.
๒๕๓๔ ที่ผ่านมา

อุบาสิกาจันทร์ ชนนกยูง

อุบาสิกาจันทร์ ชนนกยูง หรือที่ศิษย์ทั้งหลายนิยมเรียก
ท่านว่า “คุณยายอาจารย์” หรือ “คุณยาย” นั้น ท่านเกิดเมื่อ
วันพุธ ขึ้น ๑๐ เดือนยี่ ปี พ.ศ.๒๔๕๒ ที่อำเภอนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม ท่านเป็นศิษย์คนสำคัญในโรงงานทำวิชา
ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อกล่าวชมในที่ประชุมศิษย์ว่า **“เป็น
หนึ่งไม่มีสอง”** ดังได้กล่าวมาแล้ว

คุณยายเป็นลูกชาวนา ในวัยเด็กท่านไม่เคยเรียนหนังสือ
เพราะในสมัยนั้น เด็กผู้หญิงไม่มีโอกาสได้เข้าโรงเรียน
มูลเหตุที่ท่านจะได้เข้าไปอยู่ในวัดปากน้ำนั้นก็เพราะว่า ท่าน
ต้องการฝึกนั่งสมาธิเพื่อจะตามหาคุณพ่อในปรโลก เนื่องจาก
ในวัยเด็กท่านเคยถูกคุณพ่อแฉ่ง จนกระทั่งเมื่อคุณพ่อเสียชีวิตท่าน
ไม่มีโอกาสได้ขอขมาเสียก่อนในขณะที่พี่น้องคนอื่นๆ
เขาทันได้ขอขมา ทำให้ท่านเสียใจมาก คุณยายเล่าว่า ครั้ง
นั้นท่านร้องไห้จนตาขี้ ญาติๆ แนะนำว่าให้ทำบุญอุทิศส่วน
กุศลให้พ่อซึ่งอยู่ทางโน้นก็จะได้รับ เมื่อคุณยายถามว่าทาง
โน้นอยู่ที่ไหน ก็ได้คำตอบว่าทำดีก็ได้อยู่สวรรค์ ทำชั่วก็ต้อง

ตกนรก แต่ก็ไม่รู้ว่านรกสวรรค์นั้นอยู่ที่ไหน

ประมาณ พ.ศ.๒๔๗๐ มีคนเล่าให้คุณยายฟังว่า หลวงพ่อวัดปากน้ำสามารถสอนนั่งสมาธิ และใครบรรลุนิพพานแล้ว ท่านก็สอนให้ไปดูนรกสวรรค์ได้ คุณยายดีใจมากอยากไปทันที แต่ถ้าจะขอไปฝึกสมาธิเช่นนั้นทางบ้านต้องไม่ยอม เพราะไม่มีใครสนใจเรื่องอย่างนี้ คุณยายจึงต้องคอยอยู่ถึง ๖ ปี เมื่ออายุได้ ๒๕ ปี จึงบอกทางบ้านว่าจะไปอยู่กับญาติพี่น้องที่อื่นเพื่อหางานทำ ครั้งนั้นคุณยายออกปากยกทองรูปพรรณส่วนของท่านให้พี่น้องทั้งหมด ตลอดจนสละสิทธิ์ในที่ดินมรดกของตนด้วย

วันที่คุณยายไปกราบลาแม่ แม่หันหน้าเข้าฝาเรือนร้องไห้ คุณยายช้ำใจไม่ตีเพราะรักแม่มาก แต่ความปรารถนาตามหาพ่อมีมากกว่า จึงตัดใจถือห่อผ้าลงจากเรือนพร้อมเงิน ๒ บาทติดตัว คุณยายมาอยู่บ้านน้ำแฉะวังบูรพาสองสามวัน เพื่อสืบเสาะดูว่าบ้านไหนมีคนไปวัดปากน้ำ เมื่อทราบที่บ้านคุณนายเลียบ เสรฐจินิยานสะพานหันเป็นศิษย์หลวงพ่อ คุณยายจึงไปสมัครทำงานที่บ้านนี้

ทุกวันเวลาประมาณหนึ่งทุ่ม อุบาสิกาทองสุข ลำแดง-ปั้น จะมาสอนสมาธิแก่คุณนายและผู้ที่สนใจ คุณยายอยากเรียนธรรมะ แต่เนื่องจากเป็นลูกจ้างเขา ยายจึงตั้งใจทำงาน

ให้ถูกใจเขา ต้องขยันเป็นพิเศษ คุณนายจึงรักยายและอนุญาตให้มาเรียนนั่งสมาธิได้ เมื่อได้ธรรมกายแล้วคุณยายจึงถามอุบาลิกาทองสุขผู้เป็นอาจารย์ว่า อยากเห็นพ่อจะทำอย่างไร อุบาลิกาทองสุขจึงแนะวิธีให้ เมื่อคุณยายสามารถตามไปช่วยคุณพ่อได้ด้วยอำนาจของวิชาธรรมกายแล้ว ในที่สุดท่านก็ได้เข้าไปบวชช้อยู่ในวัดปากน้ำเมื่อประมาณปีพุทธศักราช ๒๔๔๐

ในบั้นปลายชีวิตของหลวงพ่อดาวพากน้ำนั้น ท่านเคยสั่งคุณยายไว้ว่า เมื่อหลวงพ่อดาวพอกไม่อยู่แล้วก็ให้สอนสมาธิต่อไป ท่านจึงถือปฏิบัติตามคำสั่งนี้อย่างเคร่งครัด แม้จะหนักใจว่าตนไม่รู้หนังสือจะไปสอนใครได้ แล้วในที่สุดท่านก็สามารถรวบรวมหมู่คณะที่มาร่วมปฏิบัติธรรมกับท่านที่บ้านธรรมประสิทธิ์ (ซึ่งอยู่ในวัดปากน้ำในสมัยนั้น) มาก่อสร้างวัดพระธรรมกายเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๓ คุณยายจึงได้ชื่อว่าเป็น **“ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย”**

ครั้งนั้นอุบาลิกาจันทร์ ขนนกยูง และพระอธิการไชยบุญลัทธิหมชโย เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย (ศิษย์เอกคุณยายตั้งแต่วัยยังเป็นนักศึกษา) ได้ดำเนินรอยตามพระเดชพระคุณหลวงพ่อดาวพากน้ำผู้เป็นครูบาอาจารย์อย่างเคร่งครัด และได้มุ่งมั่นอบรมธรรมปฏิบัติเพื่อให้สาธุชนทั้งหลายเข้าถึงพระ-

ธรรมกายอย่างต่อเนื่องตลอดมา จนกระทั่งมีเหล่านักสร้าง
บารมีมาร่วมปฏิบัติธรรมกันอย่างเนืองแน่น แม้พื้นที่ของวัด
จำนวน ๑๙๖ ไร่ ในครั้งนั้นจะกว้างขวางใหญ่โต แต่ก็ไม่สามารถรองรับกระแสนักธำชานของมหาชนได้ จนในที่สุดจึงได้
มีโครงการจัดสร้าง “ศูนย์กลางธรรมกายแห่งโลก” บนพื้นที่
๒,๐๐๐ ไร่ (กำลังดำเนินการก่อสร้าง) เพื่อให้เป็นศูนย์กลาง
ในการปฏิบัติธรรมและเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ใหญ่ที่สุดในโลก

ผลงานที่หมู่คณะวัดพระธรรมกายได้ร่วมกันสร้างสรรค์
จนเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมทั้งในและต่างประเทศไปแล้วนั้นมี
อยู่มากมาย อาทิเช่น

โครงการปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์ มีสาธุชนร่วมงาน
สัปดาห์ละประมาณ ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ คน

โครงการอบรมธรรมทายาท (บรรพชาอุปสมบทหมู่
นิสิตนักศึกษา) มีผู้ผ่านการอบรมไปแล้วประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน

โครงการปฏิบัติธรรมในวาระสำคัญต่างๆ เช่น วัน
มาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันทอดกฐิน ฯลฯ มีสาธุชนมาร่วม
งานวันละประมาณ ๕๐,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ คน

โครงการอบรมศีลธรรมสำหรับหน่วยงานและสถาบัน
ต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่นกรมป่าไม้ กรมตำรวจ โรง-

เรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายร้อย-
ตำรวจ โรงเรียนอัสสัมชัญ บริษัทการบินไทย บริษัทแลนด์-
แอนด์เฮาส์ ฯลฯ รวมผู้รับการอบรมทั้งภายในและภายนอก
ประมาณปีละ ๓๐,๐๐๐ คน

โครงการถ่ายทอดเสียงและปฏิบัติธรรมร่วมกันทั่วโลก
ทุกวันอาทิตย์ต้นเดือนกับสมาชิกที่ศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศ
ต่างๆ เช่น ประเทศออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา
อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน แคนาดา เฉพาะสหรัฐอเมริกา มี
มากกว่า ๑๐ แห่ง เช่น อลาบามา แคลิฟอร์เนีย จอร์เจีย
อิลลินอยส์ อินเดียน่า นิวเจอร์ซีย์ เท็กซัส วอชิงตัน ฯลฯ

โครงการร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เช่นสถาบัน
จงหวาประเทศไต้หวัน องค์การพุทธศาสนาธรรมาสริชโซ โค-
เซอิโก ประเทศญี่ปุ่น องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก
และโครงการผลิตพระไตรปิฎกคอมพิวเตอร์ร่วมกับสมาคม
บาลีปกรณ์ ประเทศอังกฤษ เป็นต้น

เท่าที่กล่าวมาโดยสังเขปนี้ จะเห็นได้ว่าทายาททั้งสอง
ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดปากน้ำ ยังคงมุ่งมั่นสานต่อ
มโนปณิธานในการเผยแผ่วิชชาธรรมกายอย่างเคร่งครัดและ
จริงจัง จนเป็นผลให้วิชชาธรรมกายได้แผ่ขยายไปสู่ดวงใจ
ของชาวโลกอย่างจะนับจะประมาณมิได้

ภาพเหตุการณ์วันมหาปีติที่สมเด็จพระมหาธรรมราชา-
จารย์ (ช่วง วรปุณโณ ป.ธ.๙) พระราชภาวนาวิสุทธิ (ไชยบุญ-
ธมมชโย) อุปาลิกาจันทร์ ชนนกยูง และเหล่าศิษยานุศิษย์
ทั้งพอง ได้ร่วมพิธีเททองหล่อรูปเหมือนพระเดชพระคุณหลวง-
พ่อวัดปากน้ำ ในวันนั้นยังคงตรึงใจเหล่ามวลมนุษย์และเทวดา
อยู่มิรู้หาย ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ทั้งหลายของทนายธรรม-
กายทุกคน ล้วนเป็นดุจมาลาทิพย์อันปวงเทพดาทุกชั้นฟ้า
น้อมนำมาเป็นเครื่องสักการบูชาคุณท่านผู้เปรียบประดุจจอม
เทพผู้ยิ่งใหญ่ ผู้มีกิตติศัพท์อันงามขจรไปไกลสุดหล้าสุดขอบ
ฟ้าเหนือจักรวาล จรดห้วงพระนิพพานทั่วทั้งธาตุธรรมเป็น
อนันต์ จอมบรูษผู้นั้นคือ “พระมงคลเทพมุนี มหาบรูษนิยา-
จารย์” ที่โลกต้องจารึกไว้

บรรณานุกรม

มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ . พระสูตรตันตปิฎก

เล่ม ๑๑ กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕

มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ . พระสูตรตันตปิฎก

เล่ม ๓๒-๓๓ กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕

สุชีพ ปุณฺณานุภาพ . พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน.

กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ . ประวัติหลวงพ่อดปากน้ำและคู่มือ

สมาธิ . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๙

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ. นวกะอนุสรณ์ ๒๔๙๗ . กรุงเทพฯ :

๒๔๙๗

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ . ตีธาเล่าเรื่องหลวงพ่อดปากน้ำ .

กรุงเทพฯ : ๒๕๓๕

มูลนิธิธรรมกาย . สมถวิปัสสนา . กรุงเทพฯ : ฟองทองเอ็น-

เตอร์ไพรส์ จำกัด, ๒๕๔๐

มูลนิธิธรรมกาย .หลวงพ่อดปากน้ำ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

ประติพัทธ์, ๒๕๓๖

ประทีตธรรม . ยายเล่าให้ฟัง . กรุงเทพฯ : อักษรสมัย, ๒๕๓๓